DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
9. Sınıf · Coğrafya · 4. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Mekânın Aynası Haritalar: Harita Unsurları, Projeksiyonlar, Harita Türleri ve Ölçek

Haritanın tanımını, kroki ile farkını ve bir haritada bulunması gereken beş temel unsuru (başlık, ölçek, lejant, yön oku, koordinat) açıklar. · Dünya'nın küresel şeklinden kaynaklanan harita bozulmalarını azaltmak için kullanılan projeksiyon yöntemlerini (silindirik, konik, düzlem) karşılaştırır. · Haritaları kullanım amaçlarına (genel ve tematik) ve ölçeklerine (büyük, orta, küçük ölçekli) göre sınıflandırarak harita uygulamaları yapar.

HATIRLAYALIM

- Haritanın 5 unsuru: Başlık, ölçek, lejant (işaretler tablosu), yön oku ve koordinatlardır.
- Projeksiyonlar: Silindirik (Ekvator), Konik (Orta kuşak), Düzlem (Kutuplar) alan bozulmasını en aza indirir.
- Ölçek paydası büyüdükçe ölçek küçülür, ayrıntı azalır ve kapsanan alan genişler.

1 EŞLEŞTİRME

Projeksiyon türlerini en az bozulmayla gösterdikleri coğrafi alanlarla eşleştiriniz.

Silindirik	Konik	Düzlem	Kesikli
Ekvator ve çevresi	Orta kuşak ülkeleri	Kutuplar ve dar alanlar	Kıta alanlarını koruma

- ☐ 1. Silindirik Projeksiyon
- ☐ 2. Konik Projeksiyon
- ☐ 3. Düzlem Projeksiyon
- ☐ 4. Kesikli Projeksiyon

a) Okyanusları bölerek kıta alanlarını koruma
b) Kutuplar ve dar alanların haritaları
c) Ekvator ve çevresindeki tropikal sahalar
d) Orta kuşak ülkeleri ve ılıman enlemler

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Harita unsurları ve ölçekle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Ölçek	Lejant	Yön Oku	Koordinat
Küçültme oranı	Sembol anahtarı	Kuzey doğrultusu	Enlem ve boylam

	D	Y
Bir çizimin harita sayılabilmesi için belirli ölçeğe göre küçültülmesi şarttır.	☐	☐
Krokilerde matematiksel bir ölçek ve koordinat ağı zorunludur.	☐	☐
1 / 20.000 ölçekli harita, 1 / 500.000 ölçeğe göre daha büyük ölçeklidir.	☐	☐
Silindirik projeksiyonda kutuplara gidildikçe alan bozulması azalır.	☐	☐

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki harita şablonuna göre Türkiye'nin fiziki haritası çizilirken bozulmayı en aza indirmek için hangi projeksiyon yöntemi tercih edilmelidir?

TÜRKİYE İÇİN EN UYGUN PROJEKSİYON: KONİK

Türkiye 36° - 42° Kuzey Paralellerindedir (Orta Kuşak)

Konik projeksiyon orta enlemlerde şekil ve alan bozulmasını en aza indirir.

(A) Silindirik projeksiyon
(B) Konik projeksiyon
(C) Düzlem projeksiyon
(D) Silindirik kutup projeksiyonu

4 KISA CEVAP

Haritada kullanılan renk, çizgi ve sembollerin ne anlama geldiğini gösteren harita anahtarına ne ad verilir?

HARİTA ANAHTARI: LEJANT

Haritadaki işaret, renk ve çizgilerin ne anlama geldiğini açıklar.

Kullanıcının haritayı doğru okumasını ve yorumlamasını sağlar.

5 KISA CEVAP

Dünya'nın küresel yüzeyinin düzleme aktarılması sırasında oluşan şekil ve alan bozulmalarını azaltan yönteme ne denir?

6 TABLOYU TAMAMLA

Büyük ve küçük ölçekli harita özelliklerini karşılaştırınız.

Harita Niteliği	Büyük Ölçekli Harita	Küçük Ölçekli Harita
Ölçek Paydası	Küçüktür (ör. 1 / 25.000)	
Gösterilen Alan	Dar alanları gösterir	
Ayrıntı Düzeyi	Ayrıntı fazladır	
Bozulma Oranı	Hata ve bozulma azdır	

7 EŞLEŞTİRME

Harita unsurlarını temel işlevleriyle eşleştiriniz.

Başlık	Ölçek	Yön Oku	Koordinat
Konu ve kapsam	Mesafe oranı	Kuzey yönü	Mutlak konum

- ☐ 1. Başlık
- ☐ 2. Ölçek
- ☐ 3. Yön Oku
- ☐ 4. Koordinat

a) Haritanın konusunu ve amacını belirtme

b) Enlem ve boylamla mutlak konumu belirleme

c) Küçültme oranını ve mesafe hesabını verme

d) Coğrafi kuzey doğrultusunu gösterme

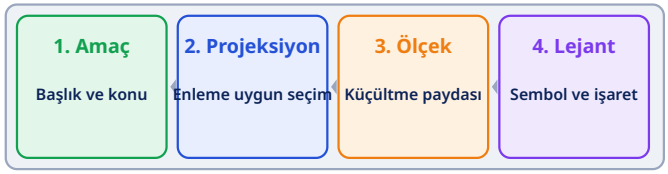
8 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Harita türleri ve projeksiyonlarla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Haritalarda küresel şekilden kaynaklanan bozulmalar tamamen sıfırlanamaz.	☐	☐
Tematik haritalar yalnızca dağ ve akarsu yükseltilerini gösterir.	☐	☐
Çizgi ölçek yardımıyla haritada kuş uçuşu mesafe pratik olarak ölçülür.	☐	☐
Büyük ölçekli haritalarda hata payı küçük ölçeklilere göre daha fazladır.	☐	☐

9 SIRALAMA

Görselde verilen harita hazırlama basamaklarını mantıksal işlem sırasına diziniz.

- ☐ Ayrıntı ihtiyacına göre küçültme ölçeğini saptama
- ☐ Haritanın kullanım amacını ve başlığını belirleme
- ☐ Bölgenin enlemine uygun projeksiyon yöntemini seçme
- ☐ Coğrafi koordinatları ve lejant sembollerini yerleştirme

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki 1 / 2.000.000 ölçekli dünya atlas haritasının özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

Ⓐ Gösterilen coğrafi alanın çok dar olması

Ⓑ Ayrıntıyı gösterme gücünün oldukça az olması

Ⓒ Ölçek paydasındaki sayının küçük olması

Ⓓ Harita üzerinde sokak ve binaların seçilebilmesi

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen harita terimini bulunuz.

Haritadaki simge, işaret ve renklerin anlamını açıklayan anahtar cetveli (6 Harf). ☐☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Kroki ile harita arasındaki temel farkı ölçek açısından kısaca açıklayınız.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.